

Реалізація контролю навчання за вибором студента можлива за умов, коли кожен студент може:

- 1) *вибирати*: навчальний матеріал, спосіб засвоєння, види самостійних робіт, форму звітності, оптимальний темп і режим навчання;
- 2) *замовляти*: види робіт, рівень складності, теми, які не увійшли, або недостатньо відображені серед запропонованих, спеціальні заняття, групові та індивідуальні консультації для контролю та корекції власної діяльності, індивідуальні форми роботи для студентів, яким даний режим навчання не є оптимальним (враховуючи індивідуальні психо-фізичні і інші особливості, передбачені нормативними документами), додаткові завдання підвищеної складності;
- 3) *розраховувати*: на співробітництво із викладачами кафедри, допомогу в самоорганізації навчання, участь у взаємонавчаннях з одногрупниками.

Необхідно підбирати зміст, засоби, форми, методи навчання так, щоб студент міг здійснювати вибір на кожному етапі навчання, мав можливість досягти бажаного рівня знань, оскільки здійснення контролю залежатиме від самовизначення студентів, прилучення їх до різних видів самостійної діяльності.

Контроль навчання має сприяти правильній організації діяльності, що полягає, у виборі траєкторії навчання, корегуванні праці, самостійної роботи, отриманні інформації про можливості студента за допомогою оціночного бала, порівняння досягнутого успіху з попередніми досягненнями, а також із запланованими, базуватися на стимулюванні студентів і викладачів до досягнення нових успіхів в навчальній діяльності і бути неперервним на протязі всього процесу навчання.

Література

1. Положення про організацію самостійної та індивідуально-консультативної роботи в Полтавському університеті споживчої кооперації України. – Полтава : ПУСКУ, 2006. – 17 с.
2. Шацева К.Л. Модульно-рейтинговая система оценки качества обучения студентов вуза в условиях продуктивного образовательного процесса: Дис. канд. пед. наук. – Москва, 2005. – 172 с.

БІОЕТИЧНА СКЛАДОВА НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРОМИСЛОВА БІОТЕХНОЛОГІЯ»

Кликова К.В., Головей О.П. (Дніпродзержинськ)

Характерними особливостями реформування методики викладання у вищій школі є гуманізація та науково-пошукова орієнтація навчання. В контексті цих особливостей яскраво окреслюється коло питань, що пов'язує науку, освіту та майбутню професійно-виробничу діяльність студентів. Одночасно зміст сучасної освіти повинен відповідати концепції сталого розвитку, отже забезпечувати синтез природничо-наукових та соціо-гуманітарних знань. Особливо важливою є орієнтація на формування екоцентричного світогляду у студентів, майбутня спеціальність яких безпосередньо пов'язана з природокористуванням. Актуальні для підготовки фахівців-біотехнологів риси полягають у формуванні поняття необхідності ефективної та рівноправної співпраці ін-

женерів з біосферою в цілому та її окремими складовими.

Вчені вважають, що біоетика має обґрунтоване право бути застосованою в якості теоретико-методологічного інструментарію для гуманізації освіти [1]. Саме біотехнологів можна вважати «групою ризику» по відношенню до етичних поглядів на біосферу, оскільки біотехнологія зі своїм розвитком викликає все більше суперечок у наукових колах стосовно етичності її принципів. В. Борейко зазначає: «Біотехнологія знижує всі відомі форми життя до рівня уламків інформації, які можуть бути перекомбіновані за бажанням будь-кого» [2]. Однак у сучасній вищій школі біоетика найчастіше розглядається в контексті організмowego рівня без урахування аспектів втручання до молекулярного рівня живого [3], до освітніх програм спеціальності «Промислова біотехнологія» курс біоетики не введений, в той час як особливо важливе значення має акцентування на принципах біоетики за прикладного застосування. Тому на сьогодні важливою постає інтеграція біоетичних принципів до творчої, самостійної частини освітнього процесу.

Формування активної екологічної позиції учнів визнане ефективним засобом формування екологічної свідомості більшістю педагогів. Аналогічно, активна біоетична позиція є однією із засад формування біосферного типу мислення. Наукова творчість, як напрям науково-пошукової діяльності майбутніх інженерів-біотехнологів, повинна забезпечувати формування у студентів мотивації до самостійного пошуку, удосконалення отриманих знань, сприяти оволодінню прийомами вирішення актуальних виробничо-наукових проблем. Отже, однією з адекватних засад наукової творчості студентів-біотехнологів можна вважати ведення досліджень в області біоетичного обґрунтування вивчаємих технологій, що дозволить концептуально поєднати принципи класичної етики і моралі з новітніми тенденціями в біотехнології.

Наукова творчість студентів-біотехнологів, як правило, базується на дослідженнях технологій галузі з метою їх видозміни та оптимізації. При цьому пропонуються до розгляду студента можливі шляхи ведення технології, які аналізуються з метою обрання найбільш ефективних та прийнятних з різних точок зору. Самостійне опрацювання обраної тематики моделює ситуацію роботи фахівця та стимулює до пошуку конструктивних рішень. Таким чином, ретельний самостійний (за участі керівника роботи) аналіз процесу, що вивчається, з боку біоетики повинен бути обов'язковою складовою науково-дослідних робіт студентів. Наприклад, елементарною схемою такого аналізу може бути наступна:

- оцінка відомого біологічного впливу на організми-об'єкти технології;
- оцінка відомого впливу на організми-споживачі продукції технології;
- передбачення можливих невідомих впливів на організми-споживачі;
- визначення можливого накопичувального впливу (залежно від споживання продукції);
- спроба визначення допустимих норм впливів на організми;
- пропозиції та рекомендації щодо зменшення біологічного навантаження на організми.

Така схема аналізу дозволить активізувати наслідкове мислення студента та мотивувати його до прийняття рішень, спрямованих на покращення викликані технологією ситуації.

Література

1. Гриньова М.В., Джурка Г.Ф., Кращенко Ю.П. Гуманізація освіти у вимірах біоетики // Глобальна біоетика: сучасні виміри, проблеми, рішення / Ма-

- теріали III Міжнародного симпозиуму з біоетики. – К.: Сфера, 2004. – С.60-61.
2. Борейко В. Прорыв в экологическую этику. – К., 2003. – 228 с.
 3. Кликова К.В., Гуляев В.М., Проценко О.В. Біоетика у комплексі екологічного виховання біотехнологів // Екологічні проблеми сучасності / Тези доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Кіровоград.: 2007. – 204 с.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Кучеренко Ю.М. (Полтава)

Зміна парадигм суспільного розвитку, соціальних пріоритетів водночас із визнанням людини найвищою соціальною цінністю ставлять перед освітою України нові важливі завдання її реформування. Освіта визнається рушійною силою розвитку громадянського суспільства, найважливішим чинником гуманізації суспільно-економічних відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості [2].

Загальнопедагогічні проблеми гуманізації і гуманітаризації освіти розглядають Ш.О.Амонашвілі, В.П.Андрущенко, Г.О.Балл, Є.С.Барбіна, П.П.Бачинський, М.О.Бердяєв, М.М.Берулава, В.П. Бех, І.Д.Бех, В.І.Бондар, О.В.Бондаревська, М.І.Боришевський, С.О.Волков, В.І.Вернадський, С.У.Гончаренко, Б.А.Грицюк, М.Б.Євтух, В.Г.Кремь, В.Кушнір, Ю.І.Мальований, О.І.Ляшенко, М.І.Михальченко, З.Г.Нігматов, В.Оконь, І.П.Підласий, Р.М.Погова, І.С.Сергеев, А.В.Сущенко, О.Я.Савченко, І.М.Трубавіна, В.Д.Шадріков, Г.П.Шевченко та ін [3].

Підвищення наукового інтересу до гуманітаризації природничо-наукової освіти у школі зумовлюється цілою низкою об'єктивних причин. По-перше, серед основних принципів освіти України законом "Про освіту", Державною національною програмою "Освіта" ("Україна XXI століття"), Національною доктриною розвитку освіти, Державними стандартами базової і повної середньої освіти названі та дістали подальший розвиток і реалізацію принципи гуманізації і гуманітаризації освіти. По-друге, у суспільстві є визнання того факту, що природничо-наукова освіта старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах може бути повноцінною тільки за умов її широкої гуманізації та гуманітаризації. По-третє, сучасний етап реформування освіти в Україні характерний бажанням широкого кола науковців та практичних працівників проникнути до найглибших основ феномену гуманітаризації природничо-наукової освіти, розкрити і визначити можливості природничо-наукових дисциплін для гуманітаризації освіти та відповідні загальні педагогічні умови для реалізації визначених можливостей. По-четверте, у національній педагогіці накопичений значний і досить різноманітний науковий і практичний досвід реалізації засад гуманітаризації природничо-наукової освіти в загальноосвітніх навчальних закладах, який створює певні реальні можливості для дослідження педагогічних умов процесу гуманітаризації природничо-наукової освіти (ПНО) старшокласників [3].

Ідея гуманітаризації природничо-наукової освіти знайшла своє практичне втілення у навчальних планах 12-річної школи і навчальних програмах з природничо-наукових дисциплін. [4]